

บันทึกข้อความ

คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เลขรับ 1544

วันที่ 1 มิ.ย. 2561

เวลา 9.34

ส่วนราชการ สำนักงานกฎหมายและนิติการ สำนักงานอธิการบดี โทร. ๑๓๐๕, ๓๐๖๐

ที่ ศธ ๐๕๒๙.๑.๑๐/ว ๖๕๑

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เรียน รองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดี/คณบดี/ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้าสำนักงาน
ทุกหน่วยงาน

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาข้อหารือของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าพนักงานในสถาบันอุดมศึกษามีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ สรุบใจความสำคัญได้ว่าความเป็นเจ้าพนักงานเป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลที่เป็นเจ้าพนักงานมีฐานะนอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดาและมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามการต่างๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประมวลกฎหมายอาญาจึงบัญญัติให้กฎหมายมีผลทั้งในการคุ้มครองที่เป็นคุณและมีผลในทางควบคุมที่เป็นโทษแก่บุคคลซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานควบคู่กันไป ซึ่งการเป็น “เป็นเจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญา มีหลักเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

(๑) เป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หมายความว่าในการแต่งตั้งตั้งนั้น มีกฎหมายระบุถึงวิธีการแต่งตั้งไว้และได้มีการแต่งตั้งถูกต้องตามกฎหมายที่ระบุไว้นั้น หรือ

(๒) เป็นบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะประจำหรือชั่วคราวและ

(๓) ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หมายความว่า การเป็นเจ้าพนักงานนั้น ไม่ต้องคำนึงว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ แม้ไม่มีค่าตอบแทน หากมีกฎหมายบัญญัติหรือได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติราชการ ก็ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายแล้ว

เมื่อบุคคลใดได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาแล้วย่อมทำให้บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะ ดังนั้น พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามความนัยมาตรา ๑ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย ได้พิจารณาต่อไปอีกว่า นอกจากพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคล เช่น นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัย ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจรัฐในทางกฎหมายปกครองเช่นเดียวกัน จึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

ดังนั้น...

ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงขอแจ้งเวียนหนังสือผลการพิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวข้างต้น
ให้หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเพื่อทราบ โดยเฉพาะผู้มีสถานภาพเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา
หรือพนักงานมหาวิทยาลัย เพื่อให้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงานมิให้เกิดความรับผิดชอบต่อเจ้าพนักงาน
ตามประมวลกฎหมายอาญา

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระวัฒน์ สุข)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เรียน คณบดี มจร, มจร. ๑๖๖๖/๒๕๖๑

- น.ส. กัญญาพร ใจเย็น คณบดี มจร. ๑๖๖๖/๒๕๖๑
- เพื่อโปรดเกล้าฯ ให้ทราบ และแจ้งเวียนให้ทราบ

นาง,

นางกัญญา ชีระพงษ์ชันกร
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๑ ๒๕๖๑

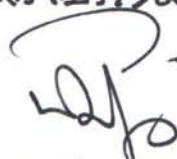

๑ ๒๕๖๑

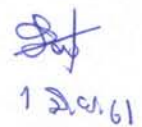
เรียน คณบดี

เรียน คณบดี มจร. ๑๖๖๖/๒๕๖๑

แจ้งเวียนให้ทราบ
เรื่องทราบ และให้ทราบเรื่อง
ปฏิบัติงาน

(นาย นรินทร์ บุญไพโรจน์)
คณบดี คณะเกษตรศาสตร์

๑ ๒๕๖๑

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

เลขรับ 00139
วันที่ 7 พ.ค. 2561
เวลา 13.20

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เลขรับ 02506
วันที่ 9 พ.ค. 2561
เวลา 14.16 น. 10/5/20

ที่ ศธ ๐๕๙๒(๑)๒.๒๒/ ๖๗๐๐

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

สำนักงานกฎหมายและนิติการ
เลขที่รับ 190
วันที่ 10 พค 2561
เวลา 11.29 น. 8

เรื่อง การเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมคณะกรรมการด้านกฎหมาย ครั้งที่ ๖/๒๕๖๐
เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการด้านกฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาข้อหารือของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าพนักงานในสถาบันอุดมศึกษามีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ แล้วมีความเห็นว่า ความเป็นเจ้าพนักงานเป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลที่เป็นเจ้าพนักงานมีฐานะนอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดา และมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติการต่างๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประมวลกฎหมายอาญาจึงบัญญัติให้กฎหมายมีผลทั้งในการคุ้มครองที่เป็นคุณ (Positive) และมีผลในทางควบคุมที่เป็นโทษ (Negative) แก่บุคคลซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานควบคู่กันไป ซึ่งการเป็น "เจ้าพนักงาน" ตามประมวลกฎหมายอาญา มีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๑. เป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หมายความว่า ในการแต่งตั้งนั้นกฎหมายระบุถึงวิธีการแต่งตั้งไว้ และได้มีการแต่งตั้งถูกต้องตามกฎหมายที่ระบุไว้ นั้น หรือ
 ๒. เป็นบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะประจำหรือชั่วคราว
- และ
๓. ไม่ว่าจะได้รับคำตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หมายความว่า การเป็นเจ้าพนักงานนั้น ไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะได้รับคำตอบแทนหรือไม่ แม้ไม่มีคำตอบแทน หากมีกฎหมายบัญญัติหรือได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติราชการ ก็ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายแล้ว

กรณีประเด็นที่ข้อหารือว่า "พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา" มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ออกเป็น ๓ ประเภท คือ (๑) ตำแหน่งวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่สอนและวิจัย หรือทำหน้าที่วิจัยโดยเฉพาะ ได้แก่ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ และตำแหน่งอื่นตามที่ ก.พ.อ. กำหนด

/ (๒) ตำแหน่งประเภท ...

(๒) ตำแหน่งประเภทผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ฯลฯ และ (๓) ตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ได้แก่ ระดับเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ ระดับชำนาญการ ระดับปฏิบัติการ และระดับอื่นตามที่ ก.พ.อ. กำหนด สำหรับการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งวิชาการกฎหมาย กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด และการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษานั้น นอกจากนี้ ตามมาตรา ๒๐ ระบุให้สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดกรอบของตำแหน่ง อันดับเงินเดือนของตำแหน่ง และจำนวนของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของตำแหน่งและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และมาตรา ๒๕/๒ กำหนดให้พนักงานในสถาบัน อุดมศึกษามีสิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ หรือตำแหน่งอื่นใดตามที่กำหนดไว้ ในข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษาที่ออกตาม มาตรา ๒๕/๑ ได้ โดยไม่มีบทบัญญัติมาตราใด แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามบทนิยามในส่วนที่ระบุว่า “เป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน”

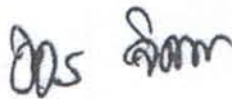
มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็น “บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้ง ตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว” หรือไม่ โดยที่คำว่า “หน้าที่” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า กิจที่ควรทำ กิจที่ต้องกระทำ และคำว่า “ปฏิบัติหน้าที่” หรือ “exercer ses fonctions” ในทางกฎหมายปกครอง หมายถึง กิจการที่เจ้าพนักงาน มีความผูกพันที่ต้องปฏิบัติในฐานะที่รัฐกำหนดให้กระทำในสภาพของการเป็นตัวแทนของรัฐในการใช้อำนาจ ปกครอง แม้ว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะไม่ได้กำหนดหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการสำหรับบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ในแต่ละประเภทไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง แต่การใดหรือสิ่งใดจะเป็นหน้าที่ราชการของผู้ดำรงตำแหน่งประเภทใด ในกรณีเช่นนี้นี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือสภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด แต่สำหรับหน้าที่ราชการ ทั่วไปถือเป็นกิจการที่รัฐจะต้องกระทำในการบริหารงานของรัฐอันเป็นกลไกของรัฐในการบริหาร และการปกครองประเทศ ซึ่งแม้กฎหมายจะมีได้กำหนดหน้าที่เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่พนักงาน ในสถาบันอุดมศึกษา แต่เมื่อบุคคลใดได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาแล้วย่อมทำให้บุคคลคนนั้น มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามตำแหน่ง ที่ตนดำรงอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย เป็นต้นว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ บัญญัติให้อธิการบดี มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการ ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัย หรือให้มีคณบดี เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะแล้วแต่กรณี และจะให้มีรองคณบดีตามจำนวน ที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมายก็ได้ แต่บทบัญญัติที่กล่าวมา เป็นเรื่องที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ใช้อำนาจในทางปกครอง หรืออำนาจบริหาร “executive power” เช่น การสั่งการ การอนุมัติ การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผู้ที่ได้รับ การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ กฎหมายเพียง กำหนดให้ทำหน้าที่สอนและวิจัย ซึ่งการทำหน้าที่สอนถือเป็นกิจการส่วนหนึ่งของการจัดทำบริการสาธารณะ (service)

โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการมีภาระงานสอนตามมาตรฐานที่สภาสถาบันอุดมศึกษา กำหนด กรณีการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาประเภทวิชาการทำหน้าที่สอน ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามขอบเขตของการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาอย่างหนึ่ง ในบางกรณีผู้ทำหน้าที่ สอนก็ได้ใช้อำนาจทางปกครองที่มีผลกระทบต่อผู้รับบริการ คือ นิสิต นักศึกษา เช่น การตัดเกรด แต่ทั้งหมด ที่กล่าวมาล้วนต่างเป็นเรื่องของฝ่ายปกครองที่จะดำเนินกิจการภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เป็นสำคัญ เมื่อการแต่งตั้งพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาให้ดำรงตำแหน่ง ประเภทวิชาการ ประเภทบริหาร หรือประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ ย่อมจะทำให้พนักงาน ในสถาบันอุดมศึกษามีสถานะแตกต่างหรือนอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดา ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯ จึงเห็นว่า พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงถือว่า เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา ตามความนัยมาตรา ๑ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายอาญา .

อนึ่ง คณะอนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตว่า นอกจากพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาจะมีฐานะ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษา ทั้งที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคล เช่น นายคณบดีมหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัย ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับมอบหมายให้อำนาจรัฐในทางกฎหมายปกครอง อันเป็นกิจการส่วนหนึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะเช่นเดียวกัน จึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญาด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจร จิตชุมมงคล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา .

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กลุ่มพัฒนากฎหมาย

สำนักนิติการ

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๔๓๐

โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๖๐๙